

Περιεχόμενα
ΕΥΛΙΜΕΝΗ 5 (2004)

List of contents
EULIMENE 5 (2004)

Περίληψεις / Summaries / Zusammenfassungen / Sommaires / Riassunti	7
Antonio Corso , The position of portraiture in early Hellenistic art criticism .	11
Γιάννος Κουράγιος , Δεσποτικό: Ένα νέο ιερό σε μία ακατοίκητη νησίδα των Κυκλάδων	27
Σταυρούλα Οικονόμου , Νεκρικά κοσμήματα: Τα ελάσματα κάλυψης του στόματος	91
Sophia Kremydi-Sicilianou , Patterns of monetary circulation in Roman Macedonia: The hoard evidence	135
Francisca Megaloudi , Agriculture in mainland Greece at the Protogeometric period	151

Περίληψεις / Summaries / Zusammenfassungen / Sommaires / Riassunti

Antonio Corso, The Position of Portraiture in early Hellenistic Art Criticism, EYΛIMENH 5 (2004), 11-25

La posizione del ritratto nella critica d'arte del primo ellenismo. L'autore cerca di delineare quale sia stato lo svolgimento della ritrattistica delineato dai critici d'arte del primo ellenismo e in particolare da Senocrate di Atene, un allievo della scuola sicionia attivo nei decenni centrali del III sec. a.C. Notizie desunte dai due trattati di Senocrate sulla bronzistica e sulla pittura sembrano infatti esser confluite nella trattazione sulle arti antiche di Plinio il Vecchio cosiccome in altre opere letterarie di età ellenistica o romana imperiale. L'inizio dell'arte di rappresentare un individuo in particolare sarebbe stato attribuito a Butade di Sicione, che avrebbe fatto un primo ritratto coroplastico del fidanzato della figlia. Meno certa è invece l'eventualità che Senocrate avesse incluso nella sua sequenza storica le immagini iconiche di Cleobi e Bitone, erette a Delfi e replicate ad Argo, ad opera di scultori argivi. Invece, la caricatura di Ipponatte ad opera di Bupalos e Atenide e l'autoritratto di Teodoro di Samo dovevano aver costituito momenti salienti nella dinamica storica ricostruita da Senocrate. Altri momenti importanti della medesima ricostruzione sembrano esser state statue di Olimpionici, il gruppo di Armodios e Aristogitonos di Antenore e le raffigurazioni dei generali Greci e Persiani nella battaglia di Maratona dipinta nella *Stoa Poikile*. L'età di Pericle potrebbe aver costituito –nella teoria senocratea– una battuta d'arresto nel processo di affermazione del ritratto realistico. La compiuta espressione del ritratto fisiognomico sarebbe stata attribuita a Demetrios di Alopeke. Infine, il culmine di quest'arte sarebbe stato posto nell'età di Alessandro e dei primi diadochi e sarebbe stato segnato dalle personalità di Lisippos, Lisistratos, Apelles e Protogenes.

Γιάννος Κουράγιος, Δεσποτικό: Ένα νέο ιερό σε μια ακατοίκητη νησίδα των Κυκλάδων, EYΛIMENH 5 (2004), 27-89

Despotiko: a newly discovered sanctuary at an uninhabited isle of the Cyclades. Despotiko lies to the west of Paros and Antiparos, in a strategic position, in the centre of Cyclades. The site of Mandra is located at the island's north-east corner. The island has been identified with ancient Prepesinthos, mentioned by Strabo and Pliny. The archaeological remains of Despotiko were first explored in the late nineteenth century by Ch. Tsountas, who excavated early Cycladic cemeteries at Livadi and Zoumbaria and identified remains of a prehistoric settlement at the site Chiromilos. Rescue excavations were initiated in 1997 under the auspices of the Ministry of Culture. Short annual campaigns of excavation continued through 2000, focused on the site at Mandra, where a large sanctuary dedicated to Apollo has been located. Up to date eight large buildings have been found. Apart from the Archaic building of the sixth century BC, Classical and Hellenistic buildings have been unearthed. Although the temple has not been located yet, many parts of the temple's upper structure, built in later walls, have been identified. The excavation has yielded a great number of finds, many of which are of prime importance as to the interpretation of the site, its role in the Aegean and its relations with the Near East, from the Archaic to the Roman period.

Σταυρούλα Οικονόμου, Νεκρικά κοσμήματα: Τα ελάσματα κάλυψης του στόματος, EYΛIMENH 5 (2004), 19-133

Burial jewels: the custom of mouth bands. Mouth bands made of gold, or rarely of silver, appear in different types of burials mostly in the area of the south Balkans as early as

the Neolithic period until the early Christian era. The custom seems to apply especially to regions under direct or indirect Mycenaean influence, such as Cyprus of the Late Bronze Age and Macedonia of the archaic and classical periods. Some of these bands are decorated with floral, geometrical or pictorial patterns whereas others bare no decoration.

The few inscribed gold bands, usually in the shape of a leaf, mention either the name of the deceased or a dedication to the underworld deities and date from the fourth c. B.C. to the first c. A.D. These are associated to the gold «dionysiac-orphic» sheets and to the mystery cults of Dionysus and Persephone.

Sophia Kremydi-Sicilianou, Patterns of monetary circulation in Roman Macedonia: The hoard evidence, *EYΛIMENH* 5 (2004), 135-149

Νομισματική κυκλοφορία στη Ρωμαϊκή Μακεδονία: Η μαρτυρία των θησαυρών. Στο άρθρο αυτό παρουσιάζονται οι «θησαυροί» που έχουν βρεθεί στην περιοχή της Μακεδονίας κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους με ιδιαίτερη έμφαση στα πρόσφατα ευρήματα. Συζητείται η διάδοση του ρωμαϊκού νομίσματος στην περιοχή και αντιδιαστέλλεται η σχετικά συχνή εμφάνιση των αργυρών υποδιαιρέσεων, κυρίως των δηναρίων, με την εξαιρετικά σπάνια εμφάνιση των χαλκών και την πλήρη απουσία των χρυσών.

Οι «θησαυροί» που περιέχουν χάλκινες κοπές των επαρχιακών νομισματοκοπειών ταξινομούνται σε τέσσερις γεωγραφικές ενότητες που αντιστοιχούν στις τέσσερις μερίδες. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από το υλικό είναι τα ακόλουθα: Η συντριπτική πλειονότητα των χάλκινων κοπών που κυκλοφορούσαν στη περιοχή ανήκαν στα μακεδονικά νομισματοκοπεία ενώ, εντελώς εξαιρετικά, εμφανίζονται νομίσματα από τη Μικρά Ασία. Επιπλέον, παρόλο που οι «θησαυροί» του πρώτου αιώνα είναι ελάχιστοι, φαίνεται πως την περίοδο αυτή τα νομίσματα δεν απομακρύνονταν σχεδόν καθόλου από την περιοχή που κόπηκαν. Κατά τον δεύτερο αλλά κυρίως κατά τον τρίτο αιώνα, οι επαρχιακές κοπές κυκλοφορούσαν ευρύτερα μέσα στη Μακεδονία· οι κοπές της πρώτης μερίδας ωστόσο εξακολουθούσαν να μετακινούνται λιγότερο, τουλάχιστον προς δυσμάς. Η ευρύτερη κυκλοφορία των νομισμάτων του τρίτου αιώνα θα πρέπει να συνδέεται με την παρατηρημένη μετρολογική αλλά και τεχνοτροπική τους ομοιομορφία.

Τέλος προτείνεται πως, αντίθετα με ότι συνέβαινε σε παλαιότερες περιόδους, οι κοπές των επαρχιακών πόλεων στους αυτοκρατορικούς χρόνους μπορούσαν να γίνουν αμοιβαία αποδεκτές ως νόμιμο μέσο συναλλαγής από γειτονικές πόλεις. Εάν η υπόθεση είναι ορθή, τότε η πρακτική αυτή αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της νομισματικής ενοποίησης της αυτοκρατορίας που επεβλήθη με τις μεταρρυθμίσεις του Διοκλητιανού.

Francisca Megaloudi, Agriculture in mainland Greece at the Protogeometric period, *EYΛIMENH* 5 (2004), 151-160

Agriculture et alimentation en Grèce Protogéométrique: les restes carpologiques. La présente étude réalise la première synthèse des données archéo-botaniques disponibles en Grèce concernant la période proto-géométrique. Cinq sites situés dans la partie continentale de la Grèce et datés de la première phase de la période proto-géométrique ont été analysés de manière descriptive. Leur étude a permis d'attester la présence de céréales (orge, engrain, amidonnier, froment, épeautre, millet), de légumes (lentilles, pois, gesses, fèves, ers), d'oléagineux (pavot, cameline, lin) et d'espèces fruitières (figue, vigne).